

שכונות ידידותיות לילדים (קטנים) דוגמאות מישראל

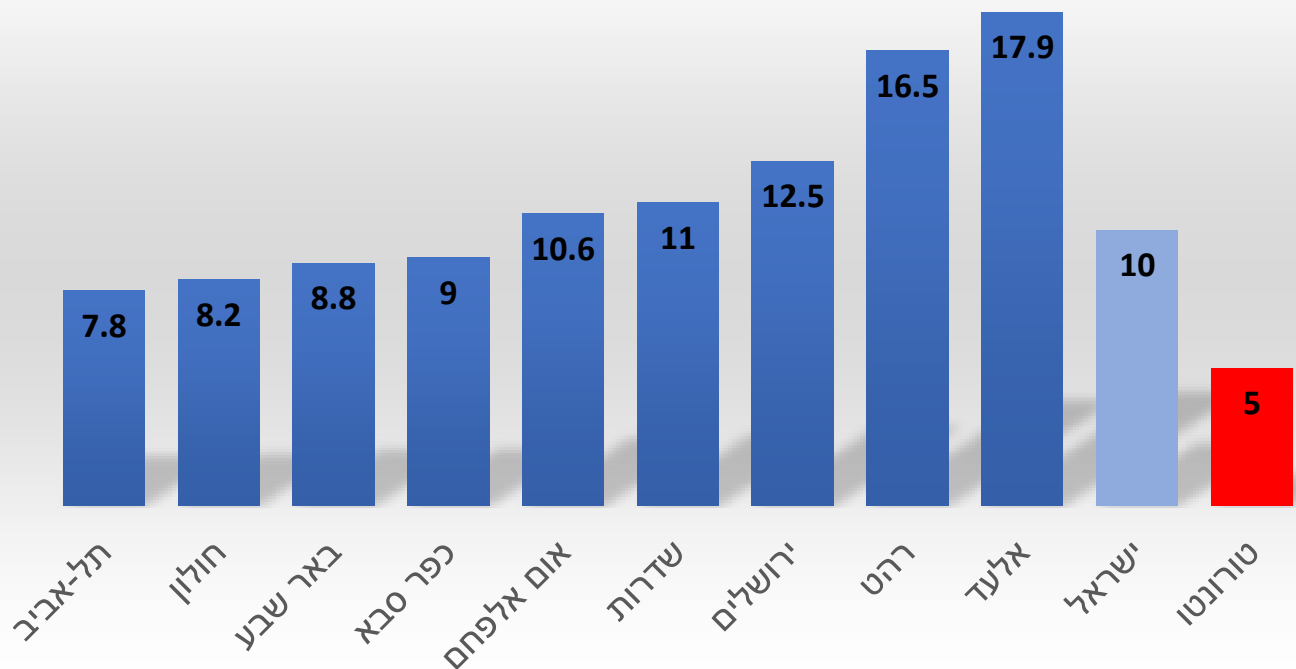
כנס איגוד המתכננים, מרץ 2018

PLANNING FOR CHILDREN IN NEW VERTICAL COMMUNITIES

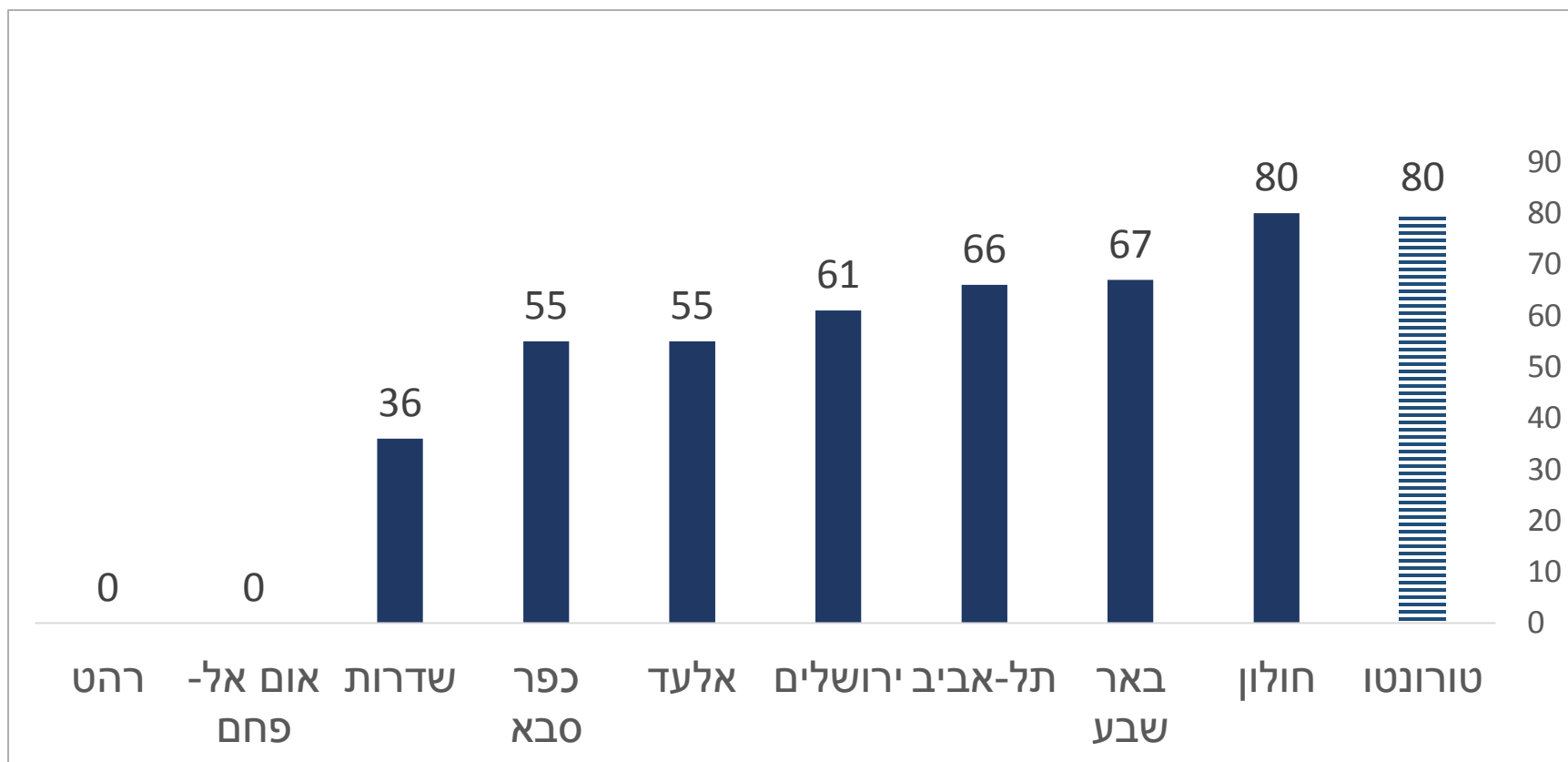
קווים מנחים לתכנון לילדים בקהילות אנכיות חדשות מדריך התכנון של העיר טורונטו

אחוז הילדים מגיל 0-4 מכלל האוכלוסייה 2015

שיעור הילדים בישראל כפול מזה שבקנדה

ערי רשת הלמידה – גמר בניה – אחוז הדירות שנבנו במבנים בני 6 קומות ויותר 2016-2006

המדריך שראינו בטורנטו מאורגן בשלוש רמות

במצגת זו נתמקד ברמת השכונה וכן בקשרים בין השכונה, לבניין לדירה

תכנון ברמת השכונה: חיבורים, נגישות, ומגוון

התמודדות עם האתגרים
כיצד נספק לילד סביבה
בטוחה ונקייה, עם נגישות
לטבע ולגירויים אחרים?

מימוש הפוטנציאל בעיר
מה צריך לתכנן כדי שהילד (והוריו)
יוכלו להנות ממגוון שירותים ברמה
גבוהה קרוב לבית?

תכנון לילדים ברמת השכונה מתמקד בהקשרים בין שימושים, באיכויות המרחב הציבורי, ובהשלכות של מבנה השכונה על איכות הבניין והדירות (אור, אויר, טבע)

שכונות ידידותיות לילדים קטנים בישראל

5 הסוגיות שעליהם נתבונן היום

01 ניידות ונגישות ברגל

האם נעים ונח ללכת בשכונה אל מבני ציבור והמרחב הציבורי?

02 פריסת מעונות יום

האם מעונות היום נמצאים במרחק הליכה מהבית?

03 קשר בין שירותים ופעילויות

האם נוח להגיע למגוון הפעילויות והצרכים היום-יומיים של הילד (והמלווים שלו)?

04 חשיפה לטבע ולחוץ

האם מערך השטחים הפתוחים מאפשר לילד חשיפה לגירויים ולטבע?

05 מרחב חברתי - קהילתי

האם השכונה מעודדת ומייצרת הזדמנויות למפגש ומרחב קהילתי בטוח?

שכונות שונות, אך הצפיפות לעיתים דומה

26 תושבים לדונם
17% ילדים בני 0-4

8 יח"ד לדונם
צפיפות שכונתית

20 ↓
17 תושבים לדונם
12.5% ילדים בני 0-4

6 יח"ד לדונם
צפיפות שכונתית

22 ↓
18 תושבים לדונם
9% ילדים בני 0-4

8 יח"ד לדונם
צפיפות שכונתית

01 ניידות ונגישות ברגל

האם נח ונעים ללכת ברגל אל מבני הציבור והמרחבים הפתוחים?

הרחובות הם המפתח והלב לאיכות החיים בערים:

- בין 20-35% משטח השכונה!
- לא רק מעבר, אלא השלד של המרחב הציבורי
- מקום לשהייה, חלק מהותי ממערך הגינון העירוני
- בניית מסוגלת פיזית ותפיסתית (מרחבית) להתניידות עצמאית

סוגיות בתכנון מכוון לילדים:

1. צל ועצי רחוב
2. מרחקי הליכה
3. בטיחות
4. חנייה ומרחב ציבורי רציף
5. בריאות: השמנת יתר, רעש וזיהום אויר

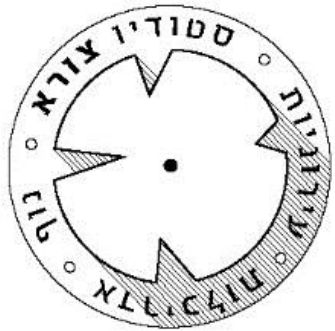

01 ניידות ונגישות ברגל

האם הרחוב מוצל ונעים להליכה?

תעלת נטיעה לעצים

כ 8 יח"ד לדונם
צפיפות שכונתית

עצים ברחוב ללב, פתח תקווה

- בשכונות חדשות תקנים מחמירים להידוק מצעי הרחוב אינם מאפשרים לשורשי העצים להתפתח

שריון ותקצוב מקום לתעלת נטיעות כבסיס להשגת צל ונוחות באקלים הישראלי

01 ניידות ונגישות ברגל

כמה נוח ובטוח לחצות את הכביש?

7 יח"ד לדונם
צפיפות שכונתית

פחות מ 19 מטר ברחוב הראשי של כפר סבא

4 יח"ד לדונם
צפיפות שכונתית

67 מטר ברחוב בשכונה חדשה בכפר סבא

תכנון התנועה והצמתים על מנת לקצר מרחקי חציה של הרחוב, ולשפר נוחות ובטיחות להולכי רגל.

01 ניידות ונגישות ברגל

מה קורה במרחב מסביב לבניין המגורים?

450 מטר

קרית און – חלומות קרית און

200 מטר

תכנית פינוי בינוי בבנימינה

ריכוזי חניה יוצרים מרחב מבוטל

פנח (פינקי) זוראך ז"ל

700 מטר לרכבת

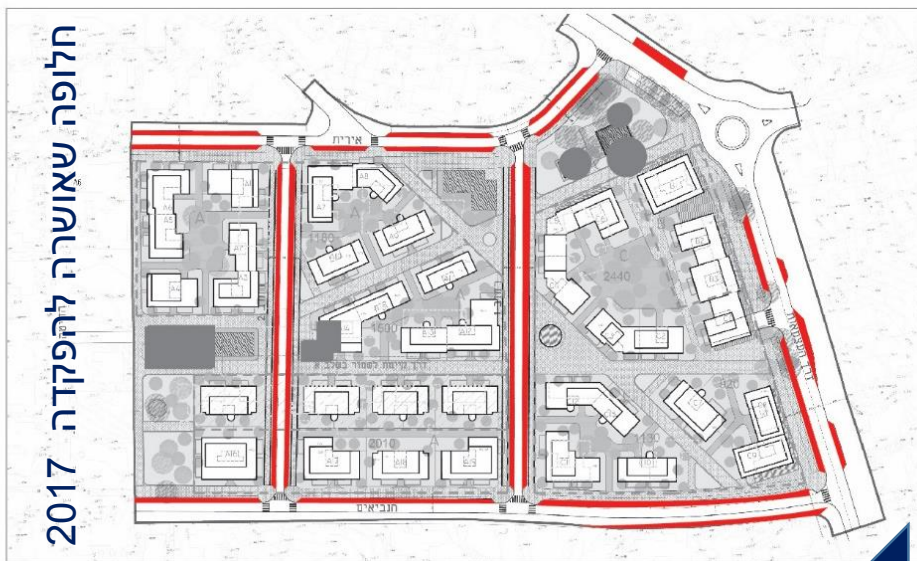

01 ניידות ונגישות ברגל

ממקבצי חנייה למרחב ציבורי רציף

450 מטר

200 מטר

מרחב ציבורי נוח ובטוח להולכי רגל
עם רצף רחובות ומשעולים

הקטנת
ריכוזי חנייה

ריכוזי חניה יוצרים מרחב מבותר

מרחב ציבורי בטוח בין הבניינים מספק מקום משחק ומרחב ניידות "עצמאי" שגדל עם הילד

02 פריסת מעונות יום

האם מעונות היום מתוכננים במרחק הליכה נוח ונגיש מהבית?

- מרחק ההליכה המומלץ הוא 150-200 מטר
- **בכתום** מסומנים המגרשים שנכנסים **בפועל** לטווח הליכה זה
- כ 190 משקי בית נמצאים במרחק הליכה
- לפי חיזוי יידרשו כ 160 משקי בית להצדיק פתיחת כיתת מעון אחת
- **בהינתן מקבץ של 3 כיתות רק 40% מילדי המעון יהיו במרחק ההליכה המומלץ.**
- היתר (60%) בסבירות גבוהה להגעה ברכב!

פתיחת כניסה נוספת מקצרת מרחקי הליכה למעון

הוספת "קיצור דרך":

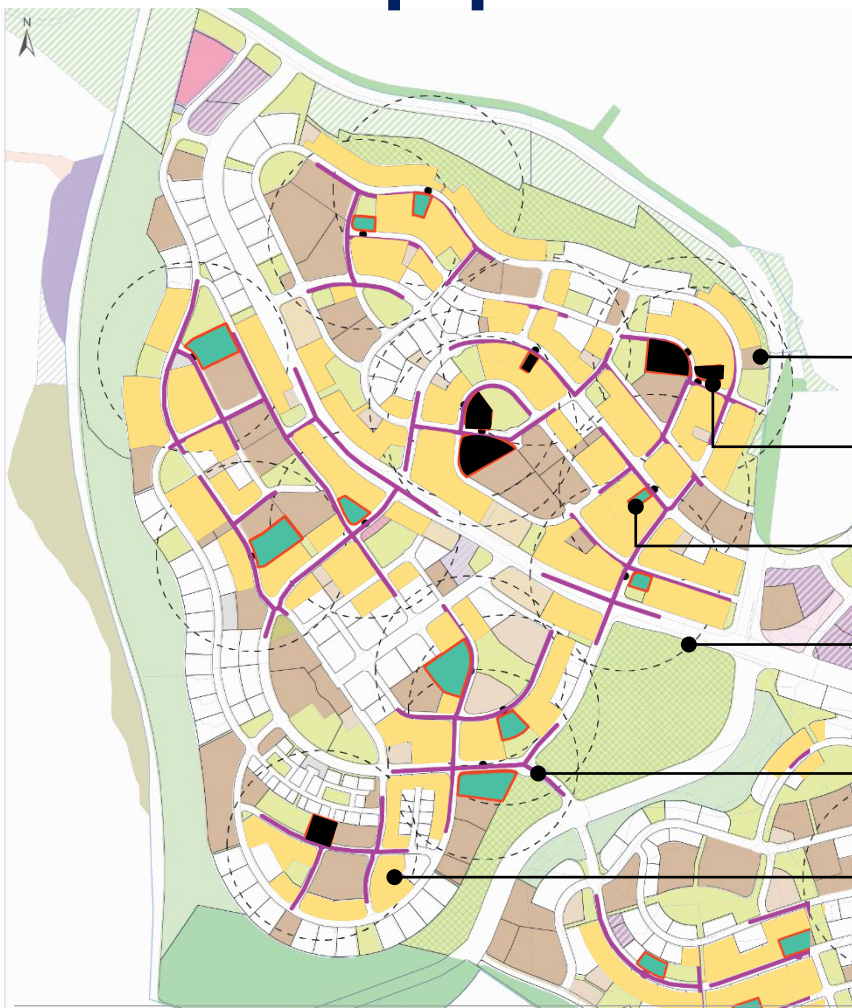
- תקצר מרחקי הליכה מכ- 350 מטר לכ 120 מטר עבור 7 מבני מגורים!
- תגדיל את מספר משקי הבית שנהנים ממרחק הליכה נוח מכ 190 לכ 360.
- כ 75% מילדי המעון יהיו בטווח ההליכה המומלץ.
- הסבירות לתלות ברכב תרד מכ 60% ל25% מילדי המעון.

הסדרה בשלבי תכנון מוקדמים של מעברים שיאפשרו לקצר מרחקי הליכה למעון

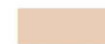

פריסת מעונות יום מתוכננת: הנטייה לקבץ

- מרחק ההליכה בפועל קצר יותר מהרדיוס האוירי
- התכנון היה לקבץ מעונות יום בשלישיות ובשישיות (יעול)

מגרש מיועד למבנה ציבור

ריכוז של מעל 3 כיתות מעון

מגרש למעונות יום

רדיוס אוירי 200 מטר מהמעון

מרחק הליכה בפועל

מגרש מגורים בטווח הליכה

שיפור הפריסה לצורך הגדלת נגישות

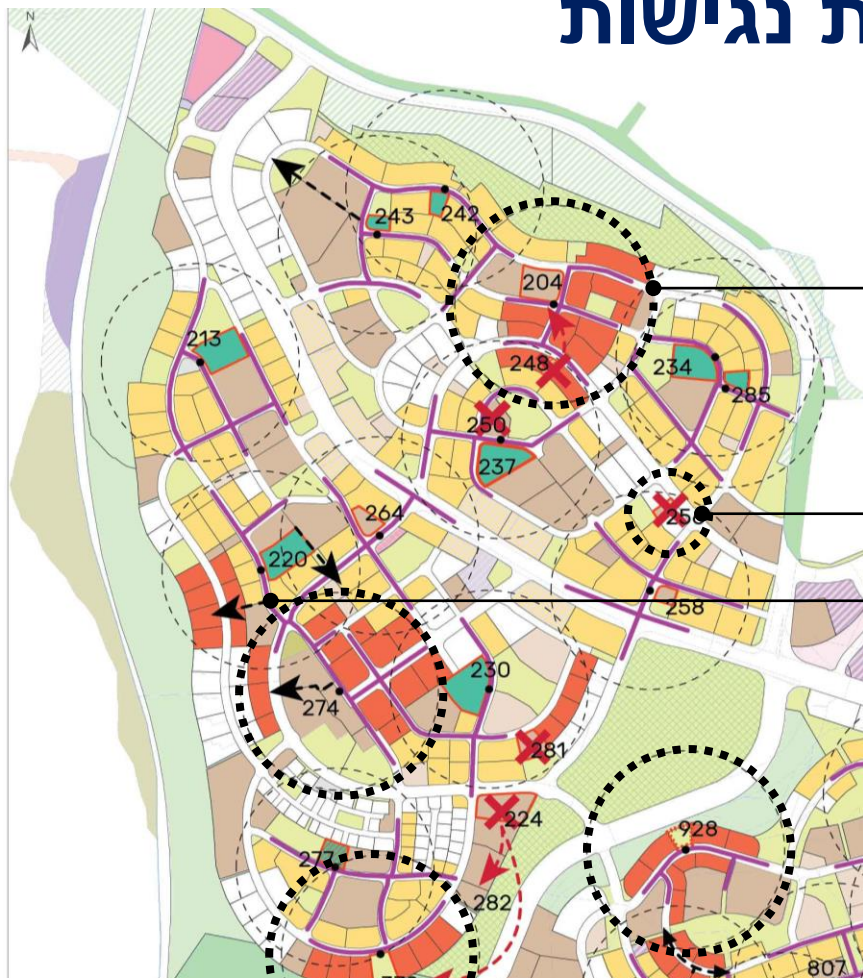
טווח כיסוי מוגדל

הוספת מעון יום

הפחתת מעון יום ✕

הוספת מעבר ←---

פריסת מעונות היום וכמות הכיתות בהן בהתאם לכמות הילדים הגרים במרחק הליכה (200 מטר)

גינות

מעון

תח"צ

חנויות

מתנס

03 קשרים בין שירותים ופעילויות

האם נוח לעבור בין מגוון הפעילויות והצרכים היום-יומיים של הילד ומלווייו?

6 יח"ד לדונם
צפיפות שכונתית

כיסופים כפר סבא: מצב קיים

גינות

מעון

תח"צ

חנויות

מתנס

03 קשרים בין שירותים ופעילויות

פתיחת ציר חסום וארגון שירותים סביבו

כיסופים כפר סבא: מצב מוצע
ציפוף מכ 160 לכ 400 יח"ד

14 יח"ד לדונם
צפיפות שכונתית

גינות

מעון

תח"צ

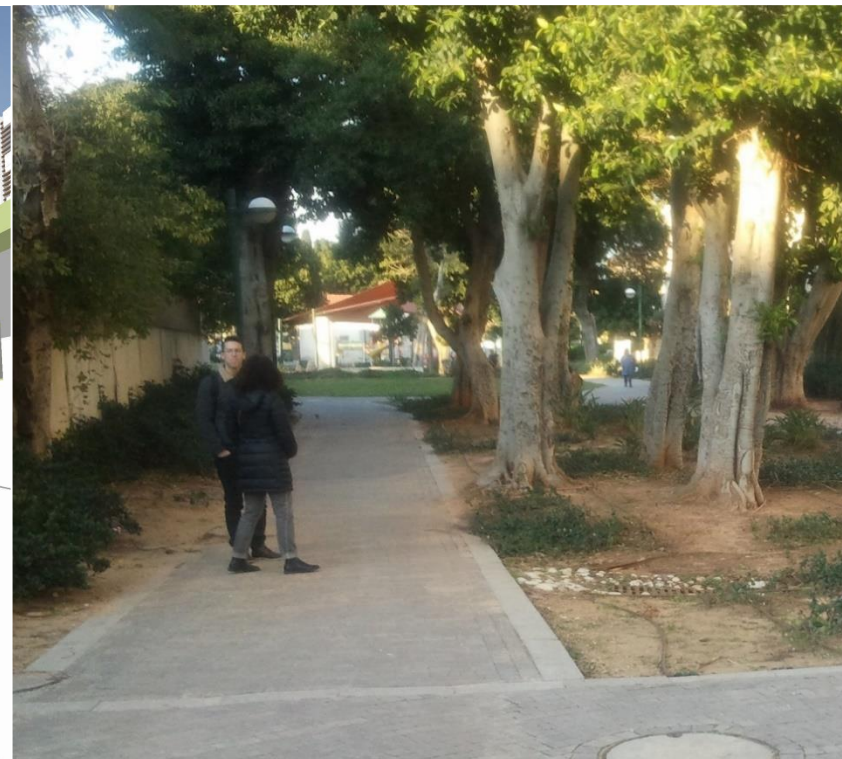
חנויות

מתנס

03 קשרים בין שירותים ופעילויות

התועלות בהתחברות של ישן וחדש

המשך משעול ההליכה: התחברות לשירותים ופעילויות נוספים מחוץ לשכונה (אבל מעבר לרחוב)

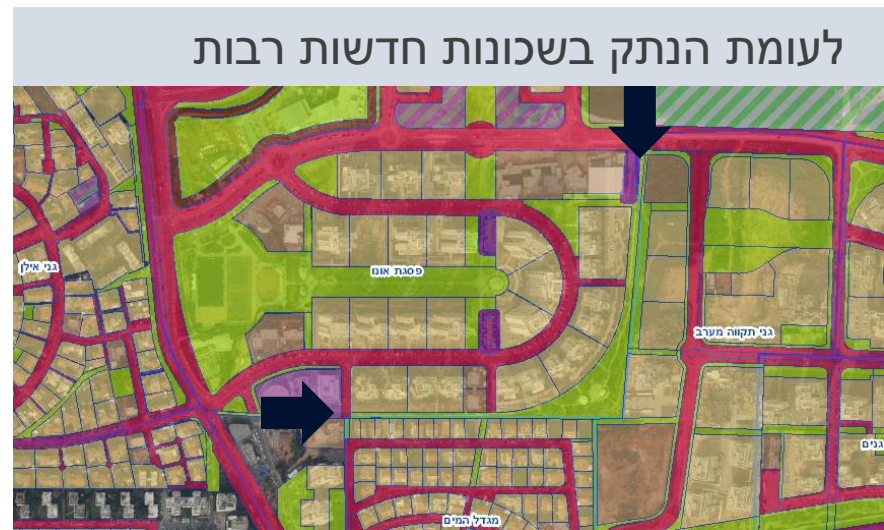
גינות מעון תח"צ חנויות מתנס

03 קשרים בין שירותים ופעילויות

לכמה פעילויות וצרכים יומיומיים קל להגיע ברגל?

- הפוטנציאל שבצפיפות
- התלות של ילדים בהורה\ מלווה
- האפשרות לפתח מפה מנטלית

תכנון מגוון שירותים (ציבורי ומסחרי) סביב מרחב ציבורי משותף כדי להנות מקרבה ותפקוד משותפים

04 חשיפה לטבע ולחוץ

האם מערך השטחים הפתוחים מאפשר לילד חשיפה לגירויים ולטבע?

Neighbourhood

השכונה

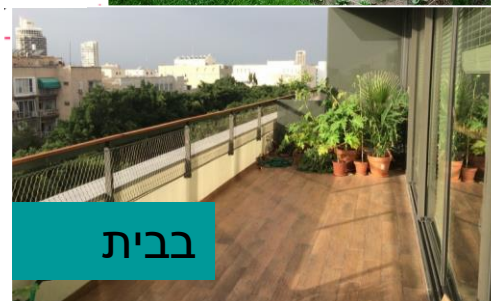
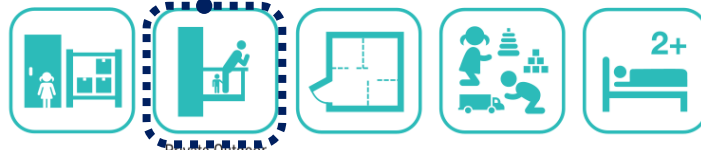
Building

הבניין

Unit

הדירה

האם הפארק מאפשר מגוון גירויים ופעילויות?

גינה בפסגת אונו, כ 12 דונם

פארק קרית ספר בתל אביב, כ 11 דונם

- תכנון אזורי משחק מסוגים שונים, שימוש במגוון חומרים טבעיים, צל, מקומות מפגש
- בעת תכנון שלד השכונה לדאוג ל: חשיפה לשמש, נגישות לגינה, מקום לנטיעות

אפשר (ורצוי) גם בשטחים אקסטנסיבים

כ 5 יח"ד לדונם
צפיפות שכונתית

כ 3.5 יח"ד לדונם
צפיפות שכונתית

שכונת מעוז אביב

איתור שטחים שבהם ניתן "להשאיר" פיתוח נופי טבעי שמתשנה עם עונות השנה (אפשר גם זמני)

האם יש גינה \מקום משחק ושהייה לפעוטות מתחת לבית?

הייחוד בישראל: אקלים נוח, שיעור ילדים גבוה, השגחת אחים

שכונות חדשות רבות: חנייה ודירות הגן

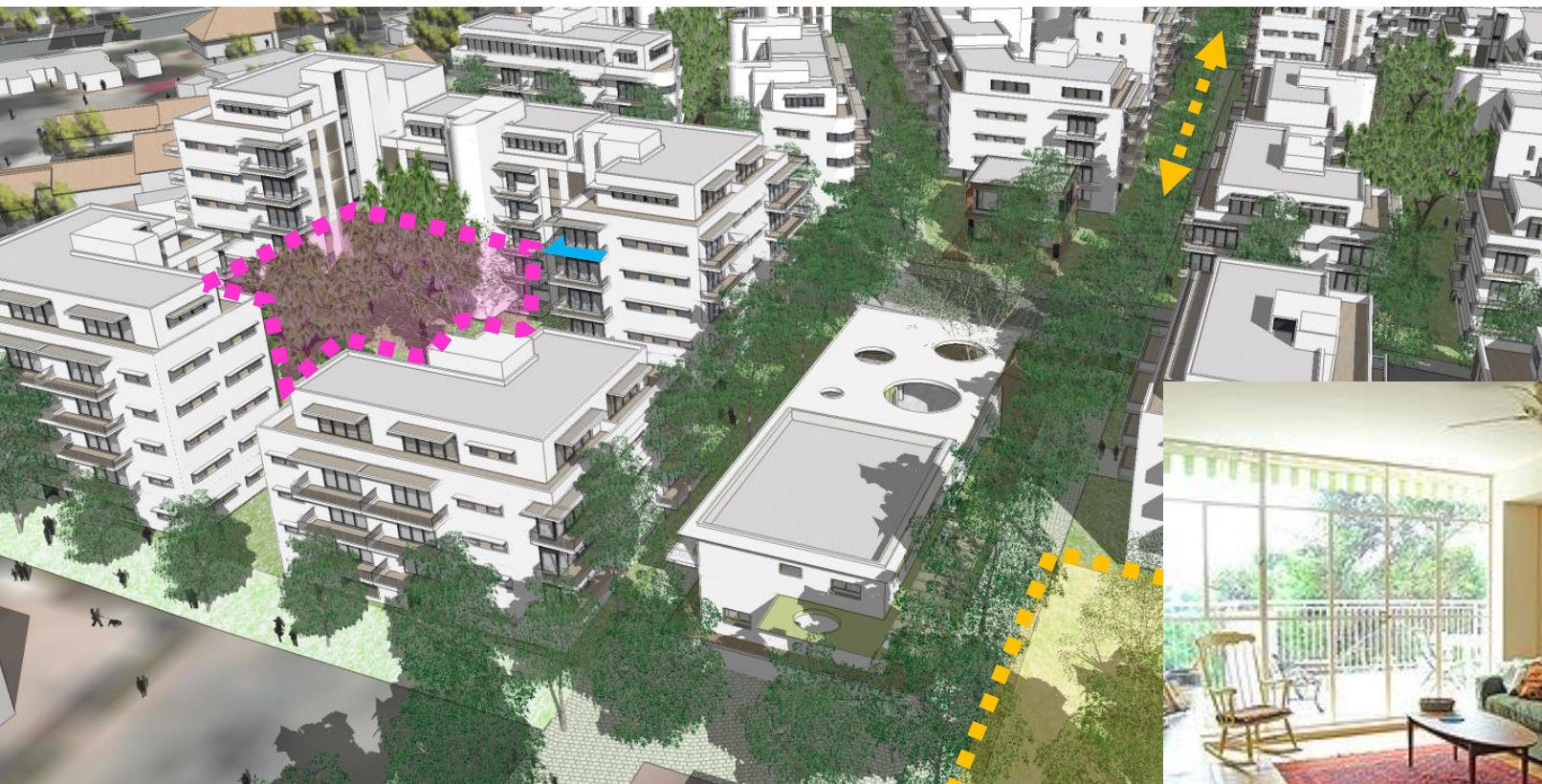
מעונות עובדים, פרישמן ת"א

חצרות משותפות הינן נפוצות בארץ

איתור שטחים מתחת לבית שבהם ניתן לפתח מקום מפגש ושהייה לפעוטות וילדים קטנים

האם הפעוט המשחק במרפסת ניצפה היטב מהדירה?

- העמדת הבניינים בשכונה כדי לספק מרפסות נעימות המגדילות חשיפה לטבע מתוך הבית
- תכנון הדירה כדי לאפשר למלווה לפקוח עין על הפעוט במרפסת מחלל המגורים והמטבח

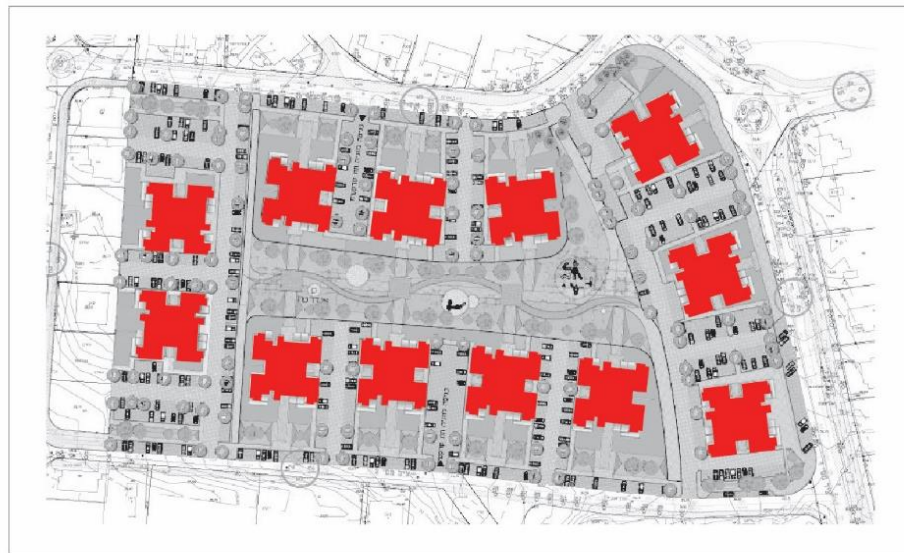

05 מרחב חברתי - קהילתי

האם הבינוי מייצר הזדמנות למפגש ומרחב בטוח ומוכר
(familiar) לילדים?

מעט שכנים לכניסה: בינוי בקנ"מ מותאם מקום,
ומצע לקשרי שכנות וקהילה

מעל 30 דירות לכניסה. שכנים לכניסה: בינוי
בקנ"מ מותאם מקום, ומצע לקשרי שכנות וקהילה

עד 10 יח"ד לכניסה 11-20 יח"ד לכניסה 21-30 יח"ד לכניסה

תכנון מעט יח"ד לכניסה כדי ליצור הזדמנות למפגש, ומצע לקשרי שכנות קהילה וביטחון לילד

05 מרחב חברתי - קהילתי

האם יש מרחב משותף בתוך או מחוץ לבניין?

חלל פשוט ושימושי למשחק ושהייה

לובי בפרויקט "רחובות על הפארק"
לובי יוקרתי, מפרט עשיר, וחויית מגורים מושלמת

תכנון חצרות משותפות ולובי שפונה ומזמין לילדים, במקום לובי יוקרתי שמשמש רק למעבר

תודה!

Liyat Esakov Ben-Shitrit | www.urban-density.com

